

Çocuk Çizgi ve Resimlerinin Tekstil ve Moda Tasarımı Alanında Kullanılması¹

Mine Ceranoğlu Terece²

Dilek Karcı Ballı³

Özet

Resimler, çocukların gelişim süreçlerinin, bireysel yeteneklerinin ve iç dünyalarının somut bir yansıması olmanın yanı sıra, aynı zamanda onlar için psikolojik bir rahatlama aracı niteliği taşımaktadır. Çalışmada çocukların çizgisel gelişim evreleri doğrultusunda şema öncesi (4-7 yaş) ve şematik (7-9 yaş) dönemlerde ortaya koydukları renk, çizgi, şekil ve desenlerin kumaş tasarımlarına uyarlanması ve bu kumaş tasarımları kullanılarak kız ve erkek çocuklarına yönelik giysi koleksiyonlarının oluşturulması amaçlanmıştır.

Günümüzde çocuk giyimi sektöründe yer alan hazır giyim ürünlerinde, tasarımlar genellikle yetişkin bakış açısıyla ve kalıplaşmış temalarla hazırlanmaktadır. Bu durum, çocukların hayal gücüyle oluşturdukları bireysel çizimlerin görmezden gelinmesine ve çocukların giysilerle kurdukları duygusal bağın sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Bu çalışma, çocukların yapmış olduğu çizimleri kendi giysilerinde görmelerinin, onların özgüven gelişimine, yaratıcılıklarına ve sanatsal farkındalıklarına katkı sağlayabileceğini ortaya koymaktadır.

Çalışma kapsamında, çizgi gelişim evrelerine uygun olarak şema öncesi (4-7 yaş) ve şematik (7-9 yaş) dönemdeki çocuklara resmedebilecekleri bir hikâye konusu pedagoğ eşliğinde hazırlanmıştır. Konunun çocuklar tarafından resimle ifade edilebilmesi amacıyla, şema öncesi dönem (4-7 yaş) için Adana ili Seyhan ilçesindeki Gülen Yüzler Anaokulu'nda; şematik dönem (7-9 yaş) için ise Adnan Menderes İlköğretim Okulu'nda uygulama yapılmıştır. Öğrenci

- 1 Çalışma, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ndeki "Çocuk Çizgi ve Resimlerinin Tekstil ve Moda Tasarımı Alanında Kullanılması" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.
- 2 Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, mceranoglu@cu.edu.tr, 0000-0002-5338-6301
- 3 Uzman, Kıvanç Tekstil, dilekkarci@gmail.com.

resimleri toplanıp analiz edilmiş ve her resimdeki renk, çizgi, şekil, desen ve anlatımsallık değerlendirilmiş ve bulgular pasta grafikleriyle sunulurak yorumlanmıştır.

Çalışma sonucunda, çocukların çizim becerilerinin yalnızca estetik bir ifade biçimi olmadığı, aynı zamanda bilişsel ve motor gelişimleriyle doğrudan ilişkili olduğu belirlenmiştir. Yapılan resimler çocukların içinde bulundukları gelişim döneminin özellikleriyle paralellik gösterdiği söylenebilir. Bu bağlamda, araştırma çocuk çizim ve resimlerinin moda ve tekstil tasarımında estetik, yaratıcı ve duygusal bir dil oluşturmak açısından güçlü bir kaynak olduğunu ortaya koymuş; aynı zamanda çocuk merkezli tasarım anlayışının gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır.

1. Giriş

Resim, bireyin iç dünyasını, düşüncelerini, bilişsel ve fiziksel gelişimini yansıtan önemli bir iletişim aracıdır. Çocuklar, çizimleri aracılığıyla duygularını ve düşüncelerini ifade etmektedir. Bu doğrultuda, çocuğun kendi isteğiyle ve kendiliğinden yaptığı resimler analiz edildiğinde, onun gelişim süreci ve duygu durumu hakkında önemli veriler elde edilmektedir.

Resim, çocuklar için dünyayla iletişim kurmada bir araçtır. Çocuklar kalemi kâğıtta özgürce hareket ettirmekte; duygu ve düşüncelerini kendi anlatımıyla aktarmaktadır. Aynı zamanda yaşantılarından, etkileşimde oldukları kişi veya olaylardan etkilenecek duygu ve düşüncelerini resimlerine aktarmaktadır; fakat bu resimler, çocuğun gördüklerinden farklı olarak algıladıkları ve hissettikleridir (Ayaydın, 2017, s.1).

Çocuk giyimi; giyimin de tanımında olduğu üzere çocuğun vücudunu tabiatın etkilerine karşı koruyan, vücuda göre şekil alabilen, farklı ve estetik bir görünüm sağlayan, çocukların gelişmesi ve büyümesi üzerinde olumlu etkilere sahip olan giysilerin tümüdür. Çocuk giyimi; çocuğa kişilik kazandıran, büyüme ve gelişmesine engel olmayan rahat ve kullanışlı giysiler olarak tanımlanabilir (Ölçer, 2019, s. 221-244).

Erişkinlerde olduğu gibi, çocuk giyiminde de moda kavramı bulunmaktadır; fakat giysilerin sağlık, emniyet, ergonomik ve uygun kullanım gibi özellikleri taşıması önceliklidir. Çocukların giysileri başta olmak üzere kullandıkları eşyalar, tasarımcılar tarafından oluşturulmaktadır ve bu eşyalarda genellikle klasikleşmiş renk, çizgi, şekil ve desenler kullanılmaktadır.

Çocukların kendilerini bu dünyaya ait olduklarını hissedebilmeleri için kendilerine ait çizim, renk, şekil ve resimleri etrafında görmeleri çocuklara iyi gelmekte ve onların daha yaratıcı olmalarını sağlamaktadır. Yaratıcılık, insan yaşamında en saf şeklini, çocukluk döneminde göstermektedir. Yaş

dönemlerine göre farklılıklar gösteren çocuklar, özgürce yaratma yetisine sahiptir. Bu bağlamda çocukların kendi yapmış oldukları resimlerdeki renk, çizgi, şekil ve desenlerin tekstil ve moda alanında yeterli düzeyde ele alınmamış olması, araştırmanın konusunu belirleyen unsurdur. Çocukların yaptığı renk, şekil, çizgi ve resimlerin yer aldığı ve dijital baskı ile çocuk tenine uygun % 100 pamuklu kumaşlara basılarak koleksiyon hazırlanan bu araştırma, hem sanat hem de temel ihtiyaçlardan giyinmeyi bir arada buluşturduğu için disiplinler arası olma özelliğini taşımaktadır.

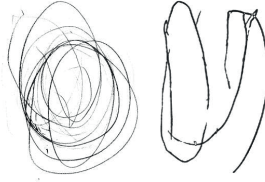
2. Resimde Kullanılan Çizgilerin Gelişim Evreleri

Resimde kullanılan çizgilerin gelişim evreleri, çocukların motor ve bilişsel becerilerinin gelişimiyle paralel olarak farklı aşamalarda görülmektedir. İlk evre, karalama dönemi (2-4 yaş) olup; bu dönemde çocuklar, rastgele ve kontrolsüz çizgiler çizmektedir. Bu çizgiler, genellikle anlamlı olmayıp; motor becerilerin gelişmesine yöneliktir. Şema öncesi dönem (4-7 yaş), çocukların basit figürler çizmeye başladığı evredir. “Çöp adam” figürleri ve temel semboller bu dönemde ortaya çıkmaya başlamaktadır. Çocuklar, ayrıca çizimlerinde daha cesur renk kullanmakta ve nesneleri temsil etmeye başlamaktadır. Şematik dönemde (7-9 yaş), çizimler daha düzenli hale gelmekte; nesneler mantıklı bir düzene göre çizilmekte ve perspektif algısı gelişmeye başlamaktadır. Bu evrede, çocuklar çizimlerinde daha fazla detay ve oran kullanmaktadır. Gerçekçi dönem (9-12 yaş), çocukların daha ayrıntılı ve gerçekçi çizimler yapmaya başladığı dönemdir. Çizimler, daha gelişmiş oranlar ve gölgelendirme teknikleri ile daha doğru hâle gelmektedir. Son olarak, gerçekçilik dönem (12 yaş ve üzeri), çocukların çizimlerinde kendi bireysel tarzlarını ve sanatsal yaklaşımlarını geliştirdiği evredir. Bu dönemde çizimler, estetik bir boyut kazanmakta ve çocuklar kendi duygularını yansıtmaya başlamaktadır (Lowenfeld & Brittain, 1987).

2.1. Karalama Dönemi (2-4 Yaş)

Karalama dönemi, çocukların resim yapmaya başladıkları ilk evredir ve genellikle 2-4 yaş aralığında görülmektedir. Bu dönemde çizimler, rastgele ve düzensiz gibi görünse de aslında çocuğun motor becerilerinin ve bilişsel gelişiminin önemli bir göstergesidir. Çocuk kalemi tutmaya ve kâğıt üzerinde iz bırakmaya odaklanmaktadır. Çizgiler düzensiz, dağınık ve bilinçsizdir. Zamanla çocuğun hareketleri daha kontrollü hale gelmekte ve çocuğun el-göz koordinasyon gelişimi devreye geçmektedir. Çocuk kalemle hareket ettikçe, kaslarını ve el-göz koordinasyonunu geliştirmektedir. Başlangıçta geniş ve büyük hareketlerle izim yapan çocuk, zamanla daha kontrollü çizimler yapmaktadır. Çizimler, belirli bir nesneyi veya şekli temsil etmemektedir;

ancak çocuk, zamanla karalamalarına anlam yüklemeye başlamaktadır. Çocuk, çizgilerini fark edince onlara isim vermeye başlamaktadır. “ Bu bir araba, bu bir ... ” gibi açıklamalar yapabilmektedir. Çizimler, soyut olmasına rağmen çocuk için anlam taşımaya başlamaktadır. Renk seçimleri bilinçsizdir; ancak zamanla belirli renkleri tercih edilmektedir. Gerçekçi renk kullanımından çok duygulara ve zevklere dayalı seçimler yapılmaktadır. Bu dönemde ebeveyn rolü çok önemlidir. Çocuğun özgürce karalama yapmasına izin vermek önemlidir. Çocuğu eleştirmek yerine cesaretlendirmek gerekir. Farklı malzemelerin (kalem, boya, pastel) sunulması, çocuğun çoğu şeyi keşfetmesine yardımcı olabilir. Karalama evresi, çocuğun yaratıcılığı ve motor becerileri için temel oluşturur ve ilerleyen yaşlarda daha bilinçli çizimlere zemin hazırlamaktadır (Aktaş, 2019).

Şekil 1. 27 aylık kız çocuğuna ait karalama örnekleri (Mazıoğlu, 2019, s. 24).

2.2. Şema Öncesi Dönem (4-7 Yaş)

Çocukların sanatsal ve bilişsel gelişim evrelerinden biri olan “şema öncesi dönem”, genellikle 4-7 yaş aralığında gerçekleşmektedir. Bu dönem, çocukların karalama dönemini tamamladıktan sonra daha anlamlı ve sembolik çizimler yapmaya başladığı bir aşamadır. Şema öncesi dönem, çocukların çizimlerinin daha anlamlı hale geldiği, ancak henüz gerçekçi oran ve detaylardan yoksun olduğu bir süreçtir. Bu dönemde çocuklar, çevrelerindeki nesneleri ve insanları temsil eden sembolik çizimler yapmaya başlamaktadır. Örneğin, bir insan figürü genellikle bir daire (kafa) ve çizgilerden (kollar ve bacaklar) oluşmaktadır (Piaget, 1951).

Çocukların çizimlerinde oranlar ve perspektif henüz gelişmediği için bir insan figürünün kafası, vücudundan daha büyük olabilmektedir (Kellogg, 1970). Bu süre zarfında çocuklar, belirli programlar (kalıp) geliştirmekte ve bu sistemleri tekrar tekrar kullanmaktadır. Örneğin, bir çocuk her zaman insan figürlerini eşit olarak çizebilmekte veya ev çizimlerinde benzer detaylar kullanabilmektedir. Şemalar, çocukların dünyayı anlamlandırma ve organize etme çabalarının bir yansımasıdır. Bu süreç, çocukların bilişsel gelişimlerini desteklemektedir (Gardner, 1980).

Çocuklar, renkleri gerçekçi bir şekilde kullanmak yerine duygusal veya keyfi bir şekilde seçebilmekte ve çizdikleri evi, ağaçları, çiçekleri istedikleri renklerde yapmaktadır. Örneğin bir ağacı pembe veya mavi renk ile yapabilmekte, çizimlerinde hayal güçlerini kullanmakta ve gerçek dünyayı kendi bakış açılarıyla yorumlamaktadırlar. Bu dönemde genellikle “çöp adam” olarak adlandırılan resimler çizmektedir.

Bu dönemde çocuklar, genellikle resimlerinde gerçek renkler kullanırken, bazı çocuklar hayal güçleriyle renklendirme yapmaktadır. Çocuklar, sanat ve yaratıcılık açısından çoğunlukla yaşadıkları dönemin kültürel ve toplumsal özelliklerini yansıtmaktadır. Bununla birlikte, bazı çocuklar dönemin gerisinde kalırken, diğerleri akranlarına kıyasla daha ileri bir düzeyde yer almaktadır. Bu farklar, çocuğun gelişimsel durumu, seçilen okulun konumu, ailelerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel statüleri ile eğitim seviyeleri gibi çeşitli faktörlerle açıklanmaktadır (Şener, 2018, s. 35).

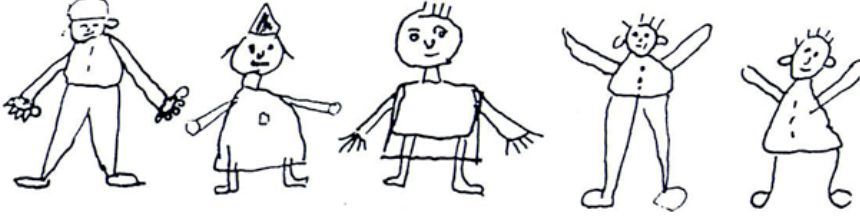
Şekil 2. Şema öncesi dönem (4-7 yaş) çizim örneği (Batı, 2012, s. 31).

2.3. Şematik Dönem (7-9 Yaş)

Şematik dönemde çocuklar, çizimlerinde mekân ve zaman kavramlarını kullanmaya başlamaktadır. Bir manzara çiziminde gökyüzü, yer çizgisi ve nesneler arasındaki ilişkiler daha belirgin hale gelmektedir. Çocuklar, çizimlerinde hikâye anlatmaya başlamakta ve bazen aynı kâğıtta birçok hikâyeyi anlatmaktadır. Çocukların şematik dönemdeki çizimlerine müdahale edilmemeli ve özgürce ifade etmelerine izin verilmelidir. Bu süreç, çocukların yaratıcılıklarını ve özgüvenlerini desteklemektedir (Winner, 1982).

Çocuklar, renkleri daha gerçekçi kullanmaya başlamaktadır. Örneğin, gökyüzünü mavi, ağaçları yeşil renklerde yapmaktadır. Bununla birlikte, rengin seçimi hala duygusal veya keyfi olabilmektedir. Çocukların çizimlerinde detaylar artmaktadır. Örneğin, bir insan figüründe saç, göz, ağız gibi öğeler daha belirgin hale gelmektedir. Bu detaylar, onların gözlem becerilerinin geliştiğini göstermektedir (Arnheim, 1954).

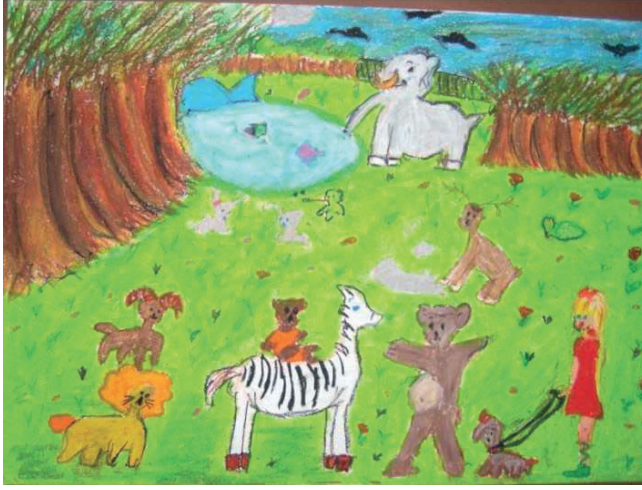
Çocuklar, nesneleri gruplandırma ya da sıralama konusunda zorluk yaşayabilmektedir. Çocuklar, gözlemlerini, deneyimlerini ve duygusal tepkilerini birleştirerek dünyayı daha iyi anlamaya başlamaktadır; ancak, onların soyut ve mantıklı düşünme becerileri henüz gelişmemiştir, bu da onları bazen çelişkili düşünmeye yönlendirebilmektedir.

Şekil 3. Şematik dönem (7-9 yaş) çizim örneği (Batı, 2012, s. 31).

2.4. Gerçekçilik Dönem (9-12 Yaş)

Gerçekçilik dönemi, çocukların sanatsal gelişiminde gözlem yapma ve nesneleri oldukları gibi resmetme çabasının arttığı bir evredir. Bu yaş aralığındaki çocuklar, çevrelerinde gördüklerini daha ayrıntılı ve gerçeğe uygun şekilde ifade etmeye çalışmaktadır. Çizimlerde oran-orantı, detay ve perspektif unsurlar, daha belirgin hale gelmektedir. Figürler ve nesneler artık daha yapılandırılmış ve anlamlıdır; çizimler bilinçli planlamalara dayanmaktadır. Bu dönemdeki çocukların yaptığı çizimler daha gerçekçi bir boyut kazanmakta ve renkler gerçeğe uygun kullanılmaktadır (Malchiodi, 2013).

Şekil 4. Gerçekçilik dönemi (10 yaş) çizim örneği (Şahin, 2008; Göltaş, 2021, s. 28).

2.5. Doğalcılık (Mantık) Dönem (12-Üzeri)

Doğalcılık dönemi, çocukların sanatsal gelişim sürecinde gerçeklik algısının belirgin şekilde ortaya çıktığı bir evredir. Bu dönemde çocuklar, çevresindeki nesneleri ve olayları daha gerçekçi bir bakış açısıyla değerlendirmeye başlamaktadır. Çocukların çizimlerinde oran-orantı, hacim, perspektif ve detayların arttığı görülmektedir. Figürler daha orantılı çizilirken, mekân kullanımı da gelişmektedir. Bu yaş grubundaki çocuklar, kendi sanat üretimlerini eleştirebilmekte ve başkalarının çalışmalarını da değerlendirebilmektedir.

Doğalcılık döneminde duygusal değişimlerin de etkisiyle çocukların sanatsal ifadelerinde bireysellik ve stil gelişmeye başlamaktadır. Gerçekçilik arayışı yoğunlaştıkça çocuklar gözlem yeteneklerini kullanarak çizimlerini geliştirmektedir. Bu süreçte çocuklar, sanat yoluyla kendi benliklerini ifade ederken çevresel ve toplumsal etkenlerden de etkilenmektedir (Lowenfeld & Brittain, 1987).

Şekil 5. Doğalcılık (mantık) dönem (12-14 yaş) çizim örneği (Geçen, 2018, s. 28).

3. Amaç

Araştırmanın amacı, çocukların çizgisel gelişim evrelerine göre şema öncesi (4-7 yaş) ve şematik (7-9 yaş) dönemlerde oluşturdukları renk, çizgi, şekil ve desenleri kumaş tasarımlarına uyarlamak ve bu tasarımlardan yola çıkarak kız ve erkek çocuklar için giysi koleksiyonları oluşturmaktır. Bu doğrultuda, çocukların kendilerini ait hissettikleri bir dünya yaratmak ve onların sanatsal ifadelerinin tekstil ve moda alanında değerlendirilerek sanatsal ve tasarımsal bir değere dönüştürülebileceğine dikkat çekmek amaçlanmaktadır.

Resimler, çocukların gelişimlerinin, yeteneklerinin ve iç dünyalarının somut bir yansımasıdır. Ayrıca resimler, çocuklar için psikolojik bir rahatlama yöntemidir. Çocuklar, resimlerinde çok sevdikleri ya da problem yaşadıkları bireyleri, korkularını, sevinçlerini, endişelerini anlatmaktadır. Disiplinler arası olan bu araştırma ile çocukların “yapabiliyorum” heyecanını ve mutluluğunu yaşayacakları düşünülmektedir. Ayrıca yapılan resimlerin (kendilerine ait renk, çizgi, şekil, desen vb. öğelerin) somut bir ürüne dönüşmesi ile çocukların sanat ile kaynaşması ve sanat ile iç içe olması amaçlanmıştır. Araştırmada ayrıca şema öncesi (4-7 Yaş) ve şematik dönemde (7-9 Yaş) yer alan çocukların verilen hikâyeye (konuya) göre yaptıkları renk, çizgi, şekil, desen ve anlatımsallık analiz edilerek duygu ve düşünceleri aktarılmıştır.

4. Yöntem

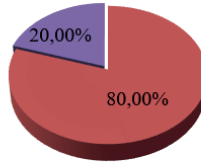
Çalışmada ilk olarak betimsel yöntem kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. Araştırmada ayrıca uygulamaya dayalı araştırma yöntemi kullanılmış ve çizgi gelişim evrelerine göre şema öncesi (4-7 yaş) ve şematik (7-9 yaş) dönemlerdeki çocukların iç dünyasında yaşadıkları duygu ve

düşünceleri yansıtan renk, çizgi, şekil, desen ve anlatımsallık kumaş ve giysi tasarımlarına dönüştürülmüştür.

Araştırma kapsamında; çizgi gelişim evrelerine göre şema öncesi (4-7 yaş) ve şematik (7-9 yaş) dönemlerdeki çocuklara uygun bir resim yapılabilecek hikâye konusu pedagoğ eşliğinde hazırlanmıştır. Konunun çocuklar tarafından resmedilebilmesi için şema öncesi (4-7 yaş) dönem için bir anaokulu; şematik (7-9 yaş) dönem için bir ilkokul, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından belirlenmiştir. MEB, şema öncesi dönem (4-7 Yaş) için Adana Seyhan ilçesine bağlı Gülen Yüzler Anaokulu'nda; şematik dönem (7-9 Yaş) için Adnan Menderes İlköğretim Okulu'nda uygulama yapılmasına izin vermiştir. Her iki okulda da hangi sınıflarda ve tarihte resim yapılacağını okul yönetimi belirlemiştir. Çizgi gelişim evrelerine göre şema öncesi (4-7 yaş) ve şematik (7-9 yaş) dönemlerdeki çocukların yapmış olduğu resimlerdeki renkler, çizgiler, şekiller, desenler kumaş tasarımlarına yansıtılmıştır. Tasarlanan yeni kumaşlar ile kız ve erkek çocuk giysi koleksiyonu oluşturulmuştur.

5. Şema Öncesi (4-7Yaş) ve Şematik Dönem (7-9 Yaş) Çocuk Resimleri ve Analizleri

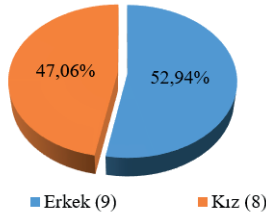
Çizgi gelişim evrelerine göre şema öncesi (4-7 yaş) ve şematik (7-9 yaş) dönemlerdeki çocuklar araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Adana ili Seyhan ilçesinde bulunan Gülen Yüzler Anaokulunda eğitim gören 5 yaşındaki 10 çocuk ve Adana ili Seyhan Adnan Menderes İlkokulu'nda eğitim gören 9 yaşındaki 17 çocuk oluşturmaktadır.

■ Kız (8) ■ Erkek (2)

Şekil 6. Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) resim yapan öğrencilerin cinsiyetini gösterir dağılım.

Şekil 6'ya göre; Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemki (5 yaş) resim yapan öğrencilerin % 80'i kız, % 20'si ise erkektir.

Şekil 7. Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) resim yapan öğrencilerin cinsiyetini gösterir dağılım.

Şekil 7'ye göre; Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) resim yapan öğrencilerin % 52,94'ü erkek, % 47,06'sı ise kızdır.

Veriler; öğrenci resimlerinin toplanması, sınıflandırılması ve analiz edilmesi yoluyla elde edilmiştir. Resimlerdeki renk, çizgi, şekil, desen ve anlatımsallığın analiz edilebilmesi için bir ölçek geliştirilmiş ve her resim tek tek analiz edilmiştir. Hazırlanan resim analiz ölçeğinde;

- öğrencilerin resimde kullandıkları renkler,
- öğrencilerin resimde kullandıkları çizgiler,
- öğrencilerin resimde kullandıkları şekiller,
- öğrencilerin resimde kullandıkları desenler ve
- anlatımsallık incelenmiştir.

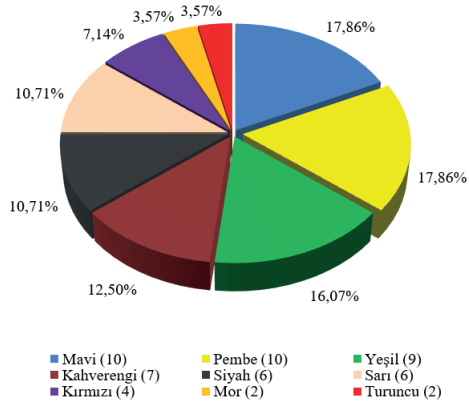
Adana Seyhan ilçesine bağlı Gülen Yüzler Anaokulu'nda eğitim gören 5 yaşındaki 10 öğrencinin yapacağı resim için hazırlanan hikâye konusu, sınıfın sorumlu öğretmenine teslim edilmiş ve öğrenciler, bir saatlik resim dersinde (40 dakika) çalışmalarını tamamlamıştır. Öğrencilerin mahremiyeti açısından hiçbir öğrenci ile temas kurulmamıştır. Öğrenciler, resim yapma süresince sadece kendi boyalarını kullanmıştır. 10 öğrencinin resim çalışmaları aşağıda yer almaktadır:

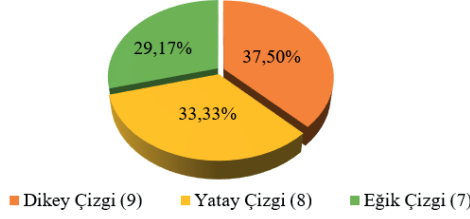
Şekil 8-17. Gülben Yüzler Anasınıfı öğrencileri tarafından yapılan resimler.

Gülben Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) öğrencilerin resimlerinde kullandıkları renkler, konularına ve biçimlerine göre çizgiler, şekiller ve desenler pasta grafiği ile sayısallaştırılmış ve yorumlanmıştır.

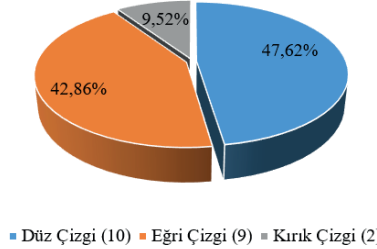
Şekil 18. Gülben Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) resim yapan öğrencilerin kullandıkları renkleri gösterir dağılım.

Şekil 18'e göre; Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) resim yapan öğrencilerin % 17,86'sı mavi ve pembe, % 16,07'si yeşil, % 12,50'si kahverengi rengi kullanmıştır.

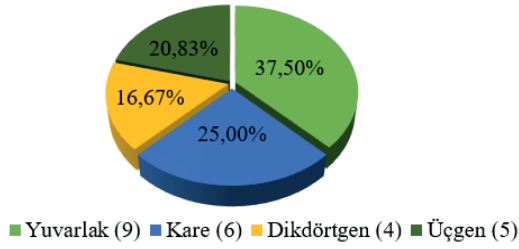
Şekil 19. Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) öğrencilerin resimlerinde yaptıkları konumlarına göre çizgilerin dağılımı.

Şekil 19'a göre; Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) öğrencilerin resimlerinde % 37,50'sinde dikey çizgi, % 33,33'ünde yatay çizgi ve % 29,17'sinde eğik çizgi kullanılmıştır.

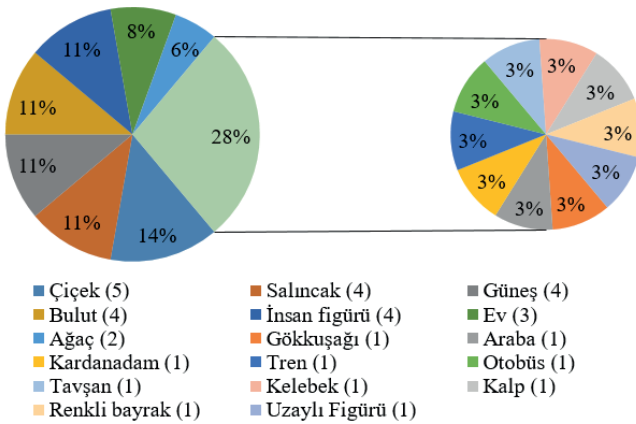
Şekil 20. Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) öğrencilerin resimlerinde yaptıkları biçimlerine göre çizgilerin dağılımı.

Şekil 20'ye göre; Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) öğrencilerin resimlerinde % 47,62'sinde düz çizgi, % 42,86'sında eğri çizgi ve % 9,52'sinde kırık çizgi kullanılmıştır.

Şekil 21. Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) öğrencilerin resimlerinde yaptıkları şekillerin dağılımı.

Şekil 21'e göre; Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) öğrencilerin resimlerinde şekil olarak % 37,50'sinde yuvarlak, % 25'inde kare, % 16,67'sinde dikdörtgen kullanılmıştır.

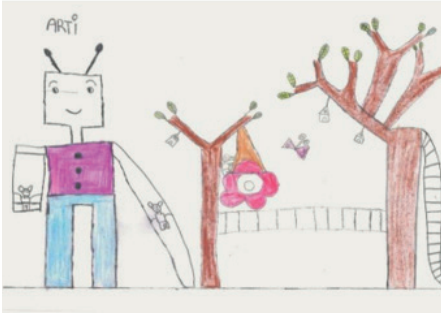

Şekil 22. Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) öğrencilerin resimlerinde çizdikleri desenlerin dağılımı.

Şekil 22'ye göre; Gülen Yüzler Anaokulu şema öncesi dönemdeki (5 yaş) öğrencilerin resimlerinde desen olarak % 14'ünde çiçek, % 11'ine salıncak, güneş, insan figürü ve bulut, % 8'inde ev çizilmiştir.

Adana Seyhan ilçesine bağlı Adnan Menderes İlkokulu'nda eğitim gören 9 yaşındaki 17 öğrencinin yapacağı resim için hazırlanan hikâye konusu, sınıfın sorumlu öğretmenine teslim edilmiş ve öğrenciler, bir saatlik resim dersinde (45 dakika) çalışmalarını tamamlamıştır. Öğrencilerin mahremiyeti açısından hiçbir öğrenci ile temas kurulmamıştır. Öğrenciler, resim yapma süresince

sadece kendi boyalarını kullanmıştır. 17 öğrencinin resim çalışmaları aşağıda yer almaktadır:

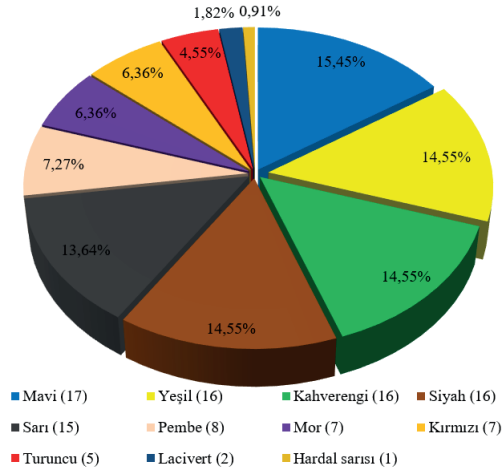

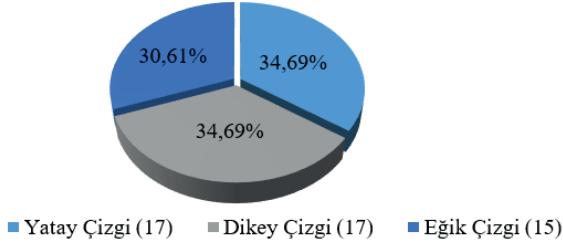
Şekil 23-38. Adnan Menderes İlkokulu öğrencileri tarafından yapılan resimler.

Adnan Menderes İlkokulu'nda şematik dönemdeki (9 yaş) öğrencilerin resimlerinde kullandıkları renkler, konumlarına ve biçimlerine göre çizgiler, şekiller ve desenler pasta grafiği ile sayısallaştırılmış ve yorumlanmıştır.

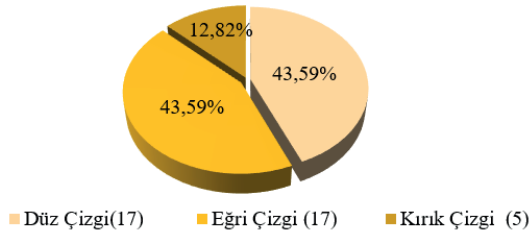
Şekil 39. Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) resim yapan öğrencilerin kullandıkları renkleri gösterir dağılım.

Şekil 39'a göre; Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) resim yapan öğrencilerin % 15,45'i mavi, % 14,55'i yeşil, kahverengi ve siyah, % 13,64'ü sarı rengi kullanmıştır.

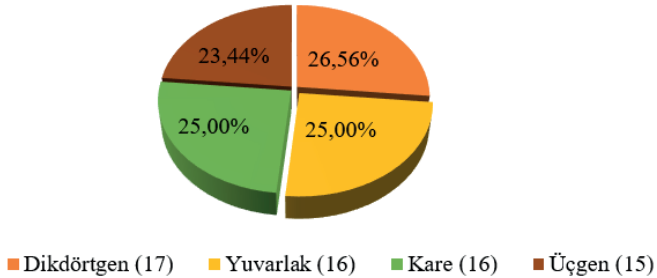
Şekil 40. Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) öğrencilerin resimlerinde yaptıkları konumlarına göre çizgilerin dağılımı.

Şekil 40'a göre; Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) öğrencilerin resimlerinde % 34,69'unda yatay ve dikey çizgi ve % 30,61'inde eğik çizgi kullanılmıştır.

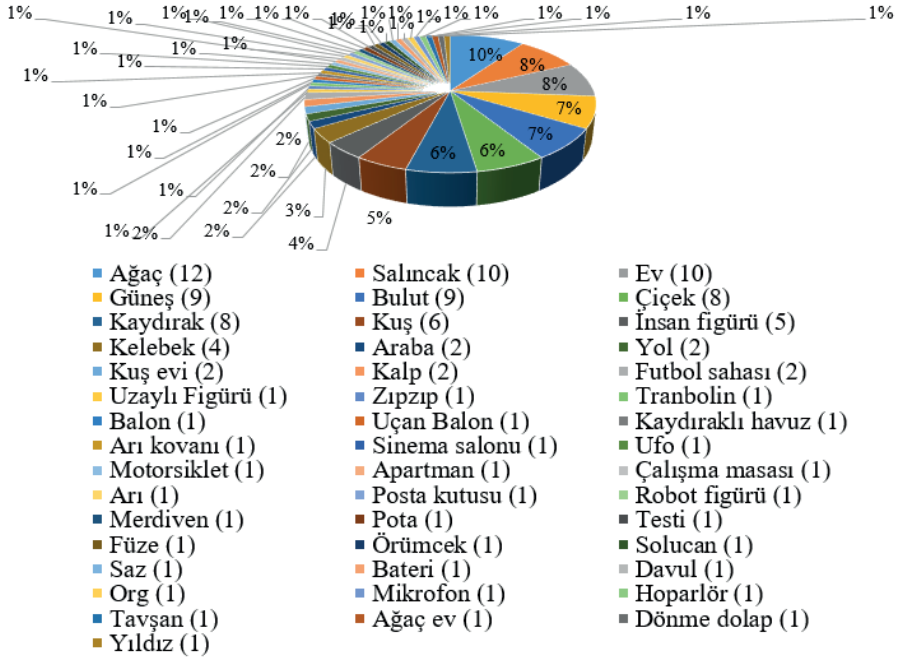
Şekil 41. Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) öğrencilerin resimlerinde yaptıkları biçimlerine göre çizgilerin dağılımı.

Şekil 41'e göre; Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) öğrencilerin resimlerinde % 43,59'unda düz çizgi ve eğri çizgi ve % 12,82'sinde kırık çizgi kullanılmıştır.

Şekil 42. Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) öğrencilerin resimlerinde yaptıkları şekillerin dağılımı.

Şekil 42'ye göre; Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) öğrencilerin resimlerinde şekil olarak % 26,56'sında dikdörtgen, % 25'inde yuvarlak ve kare, % 23,44'ünde üçgen kullanılmıştır.

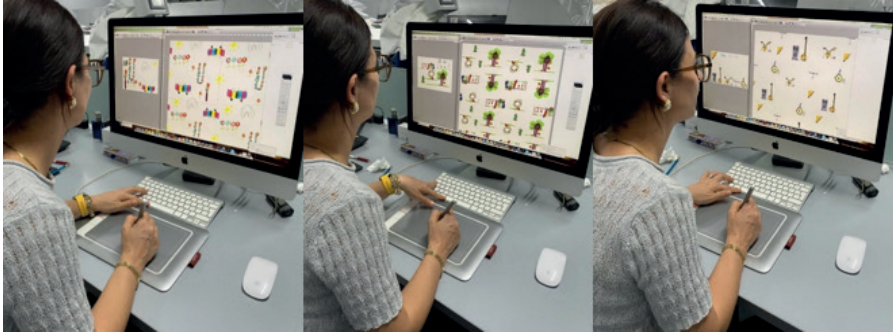
Şekil 43. Adnan Menderes İlkokulu şematik dönemdeki (9 yaş) resim yapan öğrencilerin resimlerinde çizdikleri desenlerin dağılımı.

6. Çocuk Çizgi ve Resimlerinin Kumaş ve Giysi Tasarımında Kullanılması

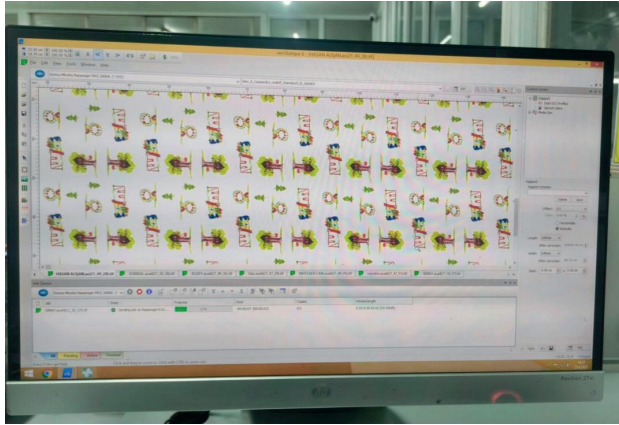
Şema öncesi (5 yaş) ve şematik dönemdeki (9 yaş) öğrencilerin yaptığı resimler, ilk aşamada dijital ortama (bilgisayara) aktarılmıştır. Resimler, çözünürlük ve kalite açısından araştırmacı tarafından kontrol edilmiştir. Çözünürlüğü yetersiz olan resimlerde, detay kaybının önlenmesi amacıyla çözünürlük yükseltilmiştir. Bu işlem, resmin bilgisayar ortamında işlenmeye uygun hale getirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Resim üzerinde bulunan çizgi, şekil ve desenlerin teknik çizimi RAMSETE ve AVA programları ile yapılmıştır. Görüntü kalitesinin yüksek olması, baskı sonrası elde edilecek ürün kalitesini doğrudan etkilediği için bu aşama titizlikle yürütülmüştür. Yeni kumaş tasarımı için sadece çocukların yaptıkları resimler üzerinde bulunan çizgi, şekil ve desenleri kullanılmıştır. Resimler

üzerinde bulunan çizgi, şekil ve desenler büyük / küçük, simetrik / asimetrik olacak şekilde raporlu hale getirilmiştir. Yeni tasarlanmış desen, kumaşın çözgü ve atkı yönleri dikkate alınarak raportlu (tekrarlı) hale getirilmiş ve böylece kumaş yüzeyinde kesintisiz bir desen görünümü sağlanmıştır. Son aşamada, desen çalışmaları hem RAMSETE hem de TIFF formatında kaydedilmiştir. Baskıya hazır hale getirilen TIFF dosyası, NeoStampa (8. Versiyon) programında baskı öncesi ön kontroller yapılmıştır.

Şekil 44. Araştırmacı tarafından desenlerin tekrarlanabilir (raportlu) hale getirilmesi işlemi.

Şekil 45. Araştırmacı tarafından tasarlanmış kumaşın NeoStampa (8. Versiyon) programında baskı öncesi ön kontrollerin yapılması.

Ön kontrol sonrası hazırlanan desenler baskı makinelerine iletilerek üretim süreci başlatılmıştır. Bu işlemler yapılırken bir yandan da desenin basılacağı kumaşın baskıya hazır hale getirilmiştir. Bu işlemler:

- Bu süreçte öncelikle kumaşlar fiziksel ve kimyasal olarak hazırlanmıştır.

- Apre işlemleri, kasarılama (zemin rengi beyazlatma) ve yıkama gibi ön hazırlık uygulamaları sayesinde kumaş yüzeyi temizlenmiş, düzgün hale getirilmiş ve boya alımına uygun bir yapı kazandırılmıştır.
- Ram (germe) makinelerinde pat verme işlemi uygulanmıştır. Pat uygulaması (baskı sırasında kullanılacak boyanın yüzeye daha iyi tutunmasını sağlayan özel bir kimyasal karışım, baskıdan sonra renklerin daha doygun çıkmasını, desenlerin netliğini ve kumaşın genel baskı kalitesini doğrudan etkilemektedir. Dijital baskı makineleri ile yapılan baskı süreçlerinde pat uygulaması zorunludur. Aksi takdirde, boya kumaş yüzeyine tutunamaz, desenler silik ve dağılmış bir şekilde çıkabilir veya tamamen akabilir. Bu nedenle, baskı öncesi pat uygulaması, desenin netliği ve kalıcılığı açısından kritik bir ön hazırlık adımındır.

Makineye (Konica Minolta Pro100) gönderilen desenler ekranda ayarları yapıldıktan sonra çocuklar için sağlıklı olan hazırlanmış kumaşlara 5'er metre baskı yapılmıştır.

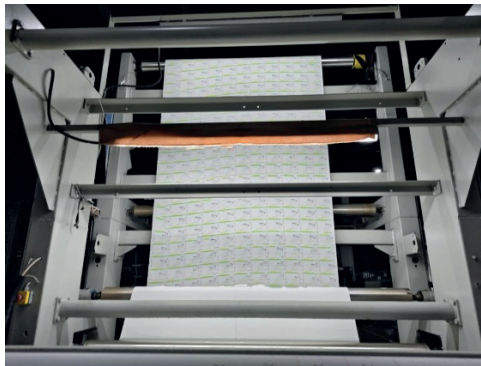
Şekil 46. Tasarlanmış kumaşın dijital baskı makinası kontrol ekranında baskı öncesi incelenmesi işlemi.

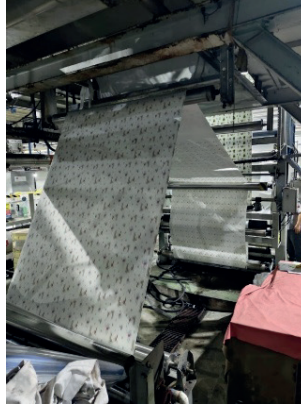
Şekil 47. Çocuklar için üretilmiş pamuklu kumaşın dijital baskı çıkış işlemi.

Baskı işlemi tamamlanan kumaşlar, ilk olarak baskı fikse işleminin gerçekleştirildiği buharlama makinesine (Airoli) alınmıştır. Bu aşamada, kumaş üzerindeki boyar maddelerin elyafla kalıcı şekilde bağlanması sağlanmıştır. Fikse işleminin ardından, kumaşta kalan fazla boyar madde ve kimyasal kalıntıların uzaklaştırılması amacıyla kumaşlar Pad-Steam (yıkama) makinesine alınmıştır. Gerçekleştirilen yıkama işlemi sayesinde kumaş hem temizlenmiş hem de renk haslığı açısından stabilize edilmiştir.

Yıkama sonrası kumaş, kurutularak Ram makinesinde apre işlemine tabi tutulmuştur. Bu işlem, kumaşın görünümünü, tutumunu (tuşe) ve kullanım performansını iyileştirmeye yönelik fiziksel ve kimyasal uygulamaları kapsamaktadır. Son olarak, istenen yüzey özelliklerinin elde edilmesi amacıyla finish işlemleri (yumuşaklık, parlaklık, hacim gibi özel nitelikler) uygulanmıştır (Şekil 72-73). Tüm bu süreçlerin ardından yeni tasarlana kumaşlar, giysi üretimine hazır hale gelmiştir.

Şekil 48. Dijital baskı makinasından çıkan tasarlanmış kumaşların yıkama (fazla boyanın arındırılması) işlemi.

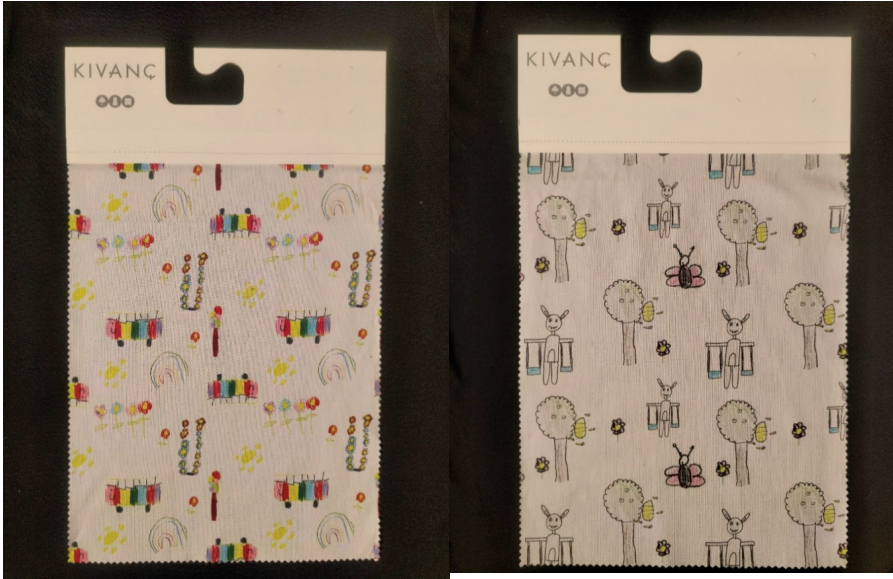

Şekil 49. Tasarlanmış kumaşların bitim (germe ve son işlem) işlemlerinin yapılması

Şema öncesi (5 yaş) ve şematik dönemdeki (9 yaş) öğrencilerin yaptığı resimlerden yola çıkılarak kız ve erkek çocuklar için tasarlanmış kumaşların kartelası yapılmıştır.

Şekil 50-51. Öğrenci Çalışmalarından Esinlenerek Kız Çocukları İçin Tasarlanmış Kumaş Örneği 1-2.

Şekil 52-53. Öğrenci Çalışmalarından Esinlenerek Kız Çocukları İçin Tasarlanmış Kumaş Örneği 3-4.

Şekil 54. Öğrenci Çalışmalarından Esinlenerek Kız Çocukları İçin Tasarlanmış Kumaş Örneği 5.

Şekil 55-56. Öğrenci Çalışmalarından Esinlenerek Erkek Çocukları İçin Tasarlanmış Kumaş Örneği 1-2.

Şekil 57-58. Öğrenci Çalışmalarından Esinlenerek Erkek Çocukları İçin Tasarlanmış Kumaş Örneği 3-4.

Şekil 59. Öğrenci Çalışmalarından Esinlenerek Erkek Çocukları İçin Tasarlanmış Kumaş Örneği 5.

Araştırmada tasarlanmış kumaşlar kullanılarak; kız çocukları için bir adet etek, üç adet elbise ve bir adet pantolon olmak üzere beş giysi; erkek çocukları için iki adet şort, bir adet pantolon, bir adet yelek-pantolon takımı ve bir adet de ceket olmak üzere beş giysi tasarlanmıştır. Giysi tasarımları yapılırken çocukların yaşı, anatomik yapıları, hareket özgürlüğü, kolay giyilip-çıkarılabilme gibi gereksinimler göz önünde bulundurulmuştur.

Şekil 60-61. Tasarlanmış kız çocuğu eteği ve elbisesi.

Şekil 62-63. Tasarlanmış kız çocuğu elbiseleri.

Şekil 64. Tasarlanmış kız çocuğu pantolonu.

Şekil 65-66. Tasarlanmış erkek çocuğu şortları.

Şekil 67. Tasarlanmış erkek çocuğu pantolonu. Şekil 68. Tasarlanmış erkek çocuğu yelek- pantolon takımı.

Şekil 69. Tasarlanmış erkek çocuğu ceketi.

7. Sonuç ve Öneriler

Araştırmada, şema öncesi ve şematik dönem çocuklarına belirli bir tema verilerek özgürce resim yapmaları sağlanmış; bu resimlerden elde edilen çizgi, renk, şekil ve desen unsurları, kumaş tasarımlarına dönüştürülerek çocukların iç dünyasını yansıtan, duygusal anlam taşıyan giysi tasarımlarına dönüşmüştür. Çocuk giysi tasarımlarında kullanılan baskı ve kumaş seçimi gibi teknik detaylar, çocukların sağlığı ve konforu göz önünde bulundurularak profesyonel düzeyde gerçekleştirilmiştir.

Çizgi gelişim evrelerine göre Adana / Seyhan Gülen Yüzler Anaokulunda eğitim gören şema öncesi (5 yaş) dönemdeki 10 çocuğun resimleri incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Şema öncesi dönemdeki (5 yaş) resim yapan çocukların en çok mavi ve pembe rengi tercih ettiği görülmektedir. Bu durum, büyük ölçüde toplumsal öğrenme ve kültürel kodlamaların bir sonucu olabilir. Toplumlar da genellikle pembe renk kızlarla, mavi ise erkeklerle özdeşleştirilmiştir. Pazarlama stratejileri, oyuncak üretimi, kıyafet tasarımları gibi alanlarda bu renk kodlamaları çocuklara erken yaşta aktarıldığı için çocuklar, toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranışlar geliştirmeye başlamakta ve “kendilerine uygun” olduğu düşünülen renklere yönelmektedir. Ayrıca ailelerin bilinçli ya da bilinçsiz yönlendirmelerinin de pembe ve mavi rengi kullanımında etkili olduğu söylenebilir. Çocuklar, resimlerinde pembe ve mavi renk dışında yeşil ve kahverengi rengi de sıklıkla kullanmıştır. Yeşil ve kahverengi rengin kullanılması ise öğrencilere verilen park konusu ile ilgili olabilir.
- Çocukların resimlerinde konumlarına göre en çok dikey çizgiyi kullandığı görülmektedir. Bu durum, çocukların hem motor becerilerine hem de bilişsel düzeylerine uygunluk ile açıklanabilir. Bu dönemdeki çocukların ince motor becerileri henüz tam gelişmediğinden el - kol koordinasyonu sınırlı olabilir ve çocuklara karmaşık şekiller yerine dikey çizgiler çizmek daha kolay gelebilir.
- Çocukların resimlerinde biçimlerine göre en çok düz çizgi ve eğri çizgi kullanıldığı; kırık çizginin ise çok az kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, şema öncesi dönemde düz çizginin ilk ve temel kullanılan çizgi olması ve düz çizgilerin genellikle bir nesnenin ya da hareketin sembolü olması ile açıklanabilir. Kırık çizgi gibi detaylı çizgiler, daha fazla kontrol ve kas gelişimi gerektirdiğinden az kullanılması gelişimsel olarak normal sayılabilir.

- Çocukların resimlerinde şekil olarak en çok yuvarlağın kullanıldığı görülmüştür. Bu durum, yuvarlak şeklin hem görsel olarak tanıdık hem de motor beceri açısından çizimi kolay bir form olması ile açıklanabilir. Bu dönemde insan yüzü, kafa, güneş, balon gibi pek çok desen yuvarlak şekille temsil edilmektedir. Ayrıca yuvarlak şeklin çizilmesi, bilek hareketine dayandığı için çocuklar için daha doğal ve kolay olabilir. Çocukların resimlerinde şekil olarak yuvarlaktan sonra kare ve dikdörtgenin çizildiği görülmüştür. Kare, daha sonra gelişen çizim becerilerinde kullanılan bir diğer temel geometrik şekildir. Kare çizmek, yuvarlağa göre daha fazla kontrol gerektirir; bu da çocukların motor becerilerdeki gelişim düzeyini yansıtmaktadır. Dikdörtgenin kareye göre daha az kullanılması, çocukların bu şekli diğerlerine göre daha az tanıdığı ya da daha az tercih ettiği anlamına gelebilir.
- Bununla birlikte bu dönemdeki çocukların resimlerinde desen olarak en çok çiçek çizildiği görülmüştür. Bu durum, çiçek çiziminin el becerilerini denemek için uygun ve keyifli bir figür olması ile açıklanabilir. Ayrıca çocuklar, doğayı gözlemlemeyi sevmekte ve çiçekler, parlak renkleri ve basit şekilleri nedeniyle çocukların ilgisini çekmektedir. Öğrencilerin resimlerinde çiçek çiziminin yanı sıra salıncak, güneş, insan figürü ve bulut da yer almaktadır. Bu desenlerin çizimi, çocuklara çizdirilmek istenilen konu (hayalindeki oyun parkı) ile paralellik göstermektedir. Salıncak, çocukların günlük yaşamlarında sıkça karşılaştıkları, oyunla ilişkilendirdikleri bir nesnedir. Bu da duygusal bağ kurdukları nesneleri resimlerine aktardıklarını göstermektedir. Güneş ve bulut çocukların doğayı en iyi yansıttıkları figür olarak düşünülebilir. Çocuklar, oyun parklarında genellikle insan gördüğü için insan figürü de öğrencilerin çizimlerinde sıklıkla kullanılabilir.

Adana / Seyhan Adnan Menderes İlkokulu'nda eğitim gören şematik (9 yaş) dönemdeki 17 çocuğun resimleri incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Şematik dönemdeki (9 yaş) resim yapan çocukların en çok mavi rengi tercih ettiği görülmektedir. Bunun dışında yeşil, kahverengi ve siyah renklerin de çoğunlukla tercih edildiği görülmektedir. 9 yaşındaki çocuklar, şematik dönemde artık çevrelerini daha gerçekçi, düzenli ve tanımlı bir şekilde çizerek. Renk kullanımları da bu doğrultuda şekillenir. Mavi, çocuklar tarafından genellikle gökyüzü, deniz, su gibi doğal öğeleri temsil etmek için kullanılır. Yeşil, doğayı, ağaçları, çimleri, bitkileri temsil eder. Kahverengi, toprak, ağaç gövdesi, dağ gibi doğa unsurlarını temsil eder. Siyah ise genellikle kontur çizimlerinde,

detaylarda veya bazen duygusal ifadelerde kullanılır. Mavi rengin en çok tercih edilmesi, doğal çevreyi anlamlandırma çabasıyla ilişkilidir. Yeşil, kahverengi ve siyah gibi renklerin de yoğunlukla kullanılması, çocukların görsel gerçekliğe yaklaşma isteğini ve artan bilişsel farkındalıklarını yansıtır. Bu renkler dışında sarı, pembe, mor, kırmızı, turuncu, lacivert, hardal sarısı gibi farklı renklerin kullanılması da çocukların görsel anlatımlarında çeşitliliğin ve duygu ifadesinin arttığını göstermektedir.

- Bu dönemdeki çocukların resimlerinde konumlarına göre en çok dikey ve yatay çizgiyi kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra eğik çizgi de sıklıkla kullanılan çizgidir. 9 yaşındaki çocukların resimlerinde en çok yatay ve dikey çizgilerin kullanılması, onların çizimlerinde düzen, yapı ve mekânsal farkındalık oluşturma eğiliminde olduklarını gösterir. Yatay çizgiler genellikle zemin gökyüzü çizgisi veya bina cepheleri gibi öğelerde kullanılır. Dikey çizgiler ise duvar, ağaç gövdesi, direkler gibi yapı unsurlarını göstermek için tercih edilir. Bu da çocuğun mekân farkındalığı, oran-orantı ve yapı inşası becerilerinin geliştiğini gösterir. Eğik çizgiler, daha çok hareketi, dinamizmi ve eğimli yapıları ifade etmek için kullanılır. Çatılar, dağlar, yokuşlar, salıncak ipi, merdivenler veya beden hareketleri eğik çizgilerle anlatılabilir. Eğik çizgilerin kullanımı ise çocukların hareket, eğim ve çeşitliliği resimlerine yansıtmaya başladığını ortaya koymaktadır. Bu dönemde eğik çizgi kullanımı aynı zamanda motor kontrol becerilerinin ve çizim becerisinin daha gelişmiş olduğuna işaret etmektedir.
- Çocukların resimlerinde biçimlerine göre en çok düz çizgi ve eğri çizgi kullanıldığı; kırık çizginin kullanımının ise şema öncesi (5 yaş) döneme göre arttığı görülmektedir. Düz ve eğri çizgilerin kullanılması durumu, çocuğun çevresindeki dünyayı hem düzenli hem de doğal yönleriyle gözlemlemesi ve yansıtmaya başladığını açıklayabilir. Şematik dönemin temel özellikleri olan gelişen gerçekçilik, yerleşik semboller ve daha bilinçli çizim tercihlerinin yansıtıldığı söylenebilir.
- Çocukların resimlerinde şekil olarak en çok dikdörtgenin kullanıldığı görülmüştür. Dikdörtgenin bu kadar yaygın kullanılması, çocukların artık gerçek yaşam nesnelerine odaklanması ve onları gerçekçi şekillerle ifade etmesi ile açıklanabilir. Dikdörtgen şeklin yanı sıra yuvarlak ve kare de çocuklar tarafından sıklıkla çizilmiştir. Bu durum çocukların hem gözlem gücü hem de duygusal ifade becerilerini sürdürmesi ile açıklanabilir. Üçgen şekilde bu dönemde kullanılan şekiller arasındadır.

Bu durum, çocukların artık daha çeşitli ve karmaşık formları da kullanmaya başlaması ile açıklanabilir.

- Şematik dönemdeki (9 yaş) çocukların resimlerinde desen olarak en çok ağaç çizildiği görülmüştür. Bu durum, şematik dönemdeki çocukların doğaya olan ilgisi ve çevresel farkındalığı ile açıklanabilir. Öğrencilerin resimlerinde ağaç desenin yanı sıra salıncak ve ev yer almaktadır. Salıncığın çizilmesi çocukların oyun alanlarını (park) iyi gözlemlemesi ile açıklanabilir. Evin çizilmesi ise çocuğun kendi yaşam çevresini çizmeye yönelik isteğini göstermesi ile açıklanabilir.
- Hem şema öncesi dönemdeki (5 yaş) çocukların hem de şematik dönemdeki (9 yaş) çocukların resimleri anlatımsallık açısından birbirinden oldukça farklıdır. Şema öncesi dönemde çocukların resimlerini daha çok anlık duygu, düşünce ve sezgisel algılarla oluşturduğu düşünülmektedir. Çizimlerin genellikle mantıksal bir bütünlük taşımadan, spontane bir şekilde ortaya çıktığı görülmüştür. Aynı konuyu çizerken bile resimler farklı hikâyeler anlatılmıştır. Bu nedenle anlatımsallığın, çeşitlilik ve bireysel deneyimlerle şekillendiği söylenebilir. Şematik dönemde ise çocukların çevresini belli semboller ve kalıplar üzerinden ifade etmeye başladığı görülmüştür. Nesneler için belirli şemalar kullanılmış ve bu şemalar aracılığıyla daha tutarlı, düzenli ve mantıklı anlatılar oluşturulmuştur. Her çocuğun geliştirdiği şema farklı olduğundan resimler yine birbirinden ayrı olsa da, bu dönemde anlatımsallık daha sistematik ve süreklilik gösteren bir yapı kazanmıştır.

Araştırmada çocukların çizim becerilerinin sadece estetik değil, aynı zamanda bilişsel ve motor gelişimleriyle doğrudan ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan resimler ile çocukların bulunduğu dönem özelliklerinin paralellik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmanın en önemli katkılarından biri, çocukların sadece giysi tüketicisi değil, aynı zamanda tasarımın ilham kaynağı ve üreticisi haline getirilmesidir. Çocukların resimlerde yapmış olduğu renk, çizgi, şekil ve desenler kullanılarak tasarlanmış kumaşlardan üretilmiş çocuk giysileri ile çocukların sanatsal ifadelerinin tekstil ve moda tasarımına doğrudan bir kaynak olacağı düşünülmektedir. Çocuklar, mağaza raflarında kendi hayal dünyalarının yansımalarını gördüklerinde yalnızca bir kıyafet giymemekte; aynı zamanda kendi sanatlarının değer gördüğünü ve önemsendiğini hissetmektedirler. Bu da onların estetik duyarlılıklarını artırmakta, özgüvenlerini desteklemekte ve sanata olan bakışlarını olumlu yönde etkilemektedir. Moda ve tekstil tasarımında sıklıkla kullanılan grafik desenlerin, profesyonel tasarımcıların

elinden çıkması yerine, bu araştırmada çocukların özgün çizimlerinin dijitalleştirilerek tasarım sürecine katılması; yaratıcı endüstrilerde alternatif ve özgün bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Çocuk giyiminde ana unsur tasarım yaratımıdır. Kumaş dekorasyonu da en önemli bileşendir. Çocuk kumaşlarının sanatsal tasarımı da çocuk giyim tasarımı için önemli bir içeriktir. Sonuç olarak, bu araştırma, çocuk çizim ve resimlerinin moda ve tekstil tasarımında estetik, yaratıcı ve duygusal bir dil oluşturmak adına güçlü bir kaynak olduğunu ortaya koymuş; çocuk merkezli tasarım anlayışının gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu yaklaşımın, yalnızca bireysel ürünlerde değil, ticari ölçekte üretim yapan markalar için de ilham verici bir yöntem olabileceği düşünülmektedir. Gelecekte bu tür çalışmaların yaygınlaştırılmasıyla birlikte, çocukların yaratıcı potansiyellerinin daha çok alanda değerlendirilebileceği ve sanatsal ifade özgürlüklerinin desteklenebileceği öngörülmektedir.

Araştırmaya dayalı olarak şu önerilerde bulunulmuştur:

- Çocukların yaratıcı potansiyellerinin daha geniş alanlarda değerlendirilebilmesi için çocuk resimlerinden esinlenen tasarımların tekstil ve moda alanında yaygınlaştırılması önerilmektedir.
- Çocukların resimleme becerileri, hayal gücü ve karakter seçimleri farklı alanlarda yapılacak tasarımlara ilham verebilir. Bu noktada çocukların bireysel ifade özgürlüğünü destekleyen etkinlikler çoğaltılmalı ve her çocuğa eşit şartlar sunulmalıdır.
- Moda endüstrisinde faaliyet gösteren markaların, çocuk merkezli tasarım anlayışına yönelerek hem sanatsal hem de ticari açıdan özgün koleksiyonlar geliştirmeleri teşvik edilmelidir.
- Eğitim kurumlarında çocukların çizimlerinin yalnızca pedagojik değil, aynı zamanda estetik ve tasarımsal bir kaynak olarak değerlendirilebilmesi için disiplinler arası iş birlikleri artırılmalıdır.
- Gelecekte yapılacak araştırmalarda, farklı yaş gruplarındaki çocukların resimlerinden elde edilen görsel unsurların farklı ürün gruplarına (ev tekstili, aksesuar, dijital tasarımlar vb.) uyarlanması önerilmektedir.
- Çocukların sanatsal ifade özgürlüklerini desteklemek amacıyla resimler sergilenabilir, ürünlere dönüştürülebilir ve sosyal farkındalık projeleriyle görünür kılınabilir.

Kaynakça

- Aktaş, G. (2019). TRT Çizgi filmlerinde kullanılan görsel unsurların 3-6 yaş çocuklarda görsel algı ve sosyal açıdan incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Giresun Üniversitesi, Giresun.
- Arnheim, R. (1954). *Art and visual perception: a psychology of the creative eye*. California: University of California.
- Ayaydın, A. (2017). Çocuğun kendini resimle ifade etme ihtiyacı. *Akademik Bakış Dergisi*, (69), 169-177.
- Batı, D. (2012). (4-12 yaş) çocuk resimleri ve onların iç dünyalarının resimlerine yansımaları, Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Gardner, H. (1980). *Artful scribbles: The significance of children's drawings*. New York: Basic Books.
- Geçen, F. (2018). Çocuğun gelişim basamaklarına göre figürleri ele alma biçimleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5 (10), 60 - 83.
- Göltaş, S. (2021). Resim analizi eğitiminin okul öncesi öğretmenlerinin çocuk resimlerini analiz etme becerileri üzerine etkisi. Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Kellogg, R. (1970). *Analyzing children's art*. Mayfield Publishing Company.
- Lowenfeld, V., & Brittain, W. L. (1987). *Creative and Mental Growth*. New York: Macmillan.
- Mazıoğlu, G. N. (2019). Çocuk resimlerinin mimari tasarıma etkisi. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Malchiodi, C. A. (2013). *Çocukların resimlerini anlamak*. Ankara: Nobel.
- Ölçer, S. (2019). 4-7 yaş çocuklarının çizimleri ve bu resimlere yönelik sözel dışavurumları yoluyla zihinsel ve görsel gerçeklik durumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23 (2), 221-244.
- Piaget, J. (1951). *Play, dreams and imitation in childhood*. London: Norton & Company.
- Şahin, A. (2008). Çocuk resimlerindeki yaratıcılığın plastik açıdan analizi. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Şener, G. (2018). Şema öncesi dönem çocuklarının (4-7 yaş) okul temalı resimlerine ilişkin yorumlamalar. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 31 - 42.
- Winner, E. (1982). *Invented Worlds: The Psychology of the Arts*. London: Harvard University Press.

